

**UCHWAŁA NR III/26/15
RADY MIEJSKIEJ WE FROMBORKU**

z dnia 29 stycznia 2015 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy
Frombork na lata 2015 – 2024.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) w związku z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) **Rada Miejska we Fromborku uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork na lata 2015 -2024 zgodnie z Załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Frombork

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2015 r. i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej we Fromborku

Barbara Kędzierska

Strategia
rozwiązywania problemów społecznych
Miasta i Gminy Frombork
na lata 2015-2024

FROMBORK 2015

Wstęp

Podstawę prawną niniejszej strategii stanowią art. 16 b, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej zwanej dalej ustawą, zgodnie z którymi gmina i powiat opracowują i realizują strategię rozwiązywania problemów społecznych. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork na lata 2015-2024 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Frombork a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Przyjęcie przez samorząd Gminy Frombork Strategii rozwiązywania problemów społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie i powiecie braniewskim oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej między innymi jak: edukacja, polityka zdrowotna, bezpieczeństwo publiczne, pomoc niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, polityka równego statusu kobiet i mężczyzn.

Działania będą kierowane głównie do środowisk, które pozostają zagrożone marginalizacją lub wykluczeniem społecznym.

Pogłębiające się zjawisko ubóstwa rodzin związane głównie z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin szczególnie wielodzietnych i samotnych matek to sprawy wymagające szczególnej uwagi a problemy , które są z tym związane stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym . Praca z ludźmi , którzy nie mogą przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości jest bardzo trudna i wymaga dużej empatii, wrażliwości i wyrozumiałości. Systemowe podejście do rozwiązywania problemów rodziny stanowi szansę na to, że następne pokolenia nie staną się kolejnymi klientami ośrodków pomocy społecznej . Dlatego należy stworzyć takie warunki i kompleksowe wsparcie, aby dążyć do życiowego usamodzielnienia osób rodzin oraz zmotywować ich do integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna ma na celu

wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Niniejszą strategię opracowano na podstawie analizy i oceny zasobów gminy w sferze polityki społecznej. Utworzony został zarys potrzeb i problemów społecznych z jakimi mamy do czynienia na terenie Gminy Frombork. Strategia będzie podlegać stałemu monitoringowi a w razie potrzeby uaktualnieniom i zmianom .

I. Podstawy prawne

Opracowanie Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork na lata 2015-2024 oraz jej wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

- Konstytucja z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483)
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2006 nr 139 poz. 992 z późn. zm.),
- ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2011 nr 43 poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2011 nr 231 poz.1375 z późn zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2011 nr 127 poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2008 nr 164 poz. 1027 z późn. zm.).

Konstytucja z dnia 2 kwietnia 1997 r. określa prawa i obowiązki człowieka. Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork musi być zgodna z Konstytucją RP, aktualna Strategią polityki społecznej województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku, Powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych w powiecie braniewskim, Strategią rozwoju Miasta i Gminy Frombork .

W zakresie polityki strukturalnej i Europejskiego Funduszu Społecznego istnieją regulacje podejmowane przez Radę, Parlament i Komisję Europejską, dotyczące funduszy strukturalnych Unii Europejskich oraz polityki społecznej i wsparcia społecznego. Podstawowe uwarunkowania zawarte są w Europejskim Modelu Społecznym (EMS) zawartym w Strategii Lizbońskiej. Istotnymi założeniami EMS to m.in.

- aktywne przeciwdziałanie ubóstwu i nadmiernemu rozwarstwianiu społecznemu,
- chronienie najbardziej podatnych na wykluczenie społeczne,
- uznanie znaczenia mocnych i trwałych więzi rodzinnych i społecznych za jedyne z istotnych czynników zapobiegających powstawaniu problemów społecznych,
- uwzględnienie trendów demograficznych w planowaniu polityki społecznej.

Inne dokumenty programowe to:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (1080/2006 WE),
- Rozporządzenie Rady z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające Fundusz Spójności (1084/2006 WE),
- Europa 2020- dokument strategiczny Unii Europejskiej proponuje pięć wymiernych celów, które nadadzą kierunek procesowi rozwoju społeczno-gospodarczego Wspólnoty. Obejmują one zagadnienia dotyczące: zatrudnienia, badań i innowacji, zmian klimatu i energetyki, edukacji, jak również – walki z ubóstwem. W ramach Strategii Europa 2020 określonych zostało siedem projektów przewodnich. Jednym z nich jest Europejski program walki z ubóstwem, który dąży do zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej – tak, aby korzyści płynące ze wzrostu

gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa.

W dniu 16 grudnia 2010 r. Komisja Europejska wydała komunikat pt. Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej. W komunikacie określono kilka obszarów działania m.in. mobilizację wszystkich dziedzin polityki, intensywniejsze i skuteczniejsze wykorzystanie funduszy europejskich celem wsparcia włączenia społecznego, partnerską współpracę oraz wykorzystanie potencjału gospodarki społecznej, zwiększenie koordynacji polityki społecznej wśród państw członkowskich. Niektóre grupy ludności są szczególnie zagrożone ubóstwem. Odnosi się to przede wszystkim do dzieci, młodzieży, rodzin niepełnych, gospodarstw domowych z osobami zależnymi, osób niepełnosprawnych, osób ze środowisk migrantów, niektórych mniejszości etnicznych. Zagrożone ubóstwem są również osoby starsze. Ze względu na skalę wyzwań demograficznych przed którymi stoi Unia Europejska, zjawisko to w najbliższych latach ulegnie nasileniu.

Dokumentami o istotnym znaczeniu strategicznym dla planowania rozwiązań problemów społecznych na szczeblu regionalnym i lokalnym są:

- Narodowa Strategia Integracji Społecznej
- Założenia polityki ludnościowej w Polsce,
- Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 wraz z jej rozszerzeniem do roku 2020 pn. „Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2014-2020”

Dokumentem o kluczowym znaczeniu dla planowanych rozwiązań w obszarze problematyki społecznej jest przyjęta Strategia polityki społecznej do 2020 r. Dokument ten zawiera priorytety i kierunki polityki społecznej do 2020 r., które winny determinować planowanie na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Tabela 1. Kierunki polityki społecznej do 2020 r.

PRIORYTETY	KIERUNKI DZIAŁANIA
1. Prawidłowo funkcjonująca rodzina: 1.1. Dzieci i młodzież coraz lepiej i bardziej aktywnie funkcjonują w społeczeństwie. 1.2. Rodziny coraz lepiej funkcjonują dzięki dobrym warunkom społeczno-instytucjonalnym. 1.3. Rodzina silniejsza i odpowiedzialna za swój los i tworząca lepsze warunki prawidłowego rozwoju i opieki wszystkim swoim członkom.	1.1.1. Tworzenie partnerstw i zespołów interdyscyplinarnych oraz podejmowanie współpracy na rzecz dzieci i młodzieży przez jednostki samorządu terytorialnego, podmioty z obszaru pomocy i integracji społecznej, edukacji oraz sektora prywatnego. 1.1.2. Rozwój podmiotów umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu oraz form aktywności w ramach dostępnej bazy (Orliki, GOKi, biblioteki, KISy, szkoły, świetlice) oraz organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży zwłaszcza na terenach wiejskich.

	1.1.3. Promowanie aktywności młodego pokolenia np. w ramach wolontariatu, działań organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i innych. 1.1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. 1.1.5. Rozwój systemu pomocy materialnej dla uczących się dzieci i studiującej młodzieży z rodzin najuboższych z uwzględnieniem dzieci szczególnie uzdolnionych 1.1.6. Podejmowanie działań na rzecz wspierania rodzin z dziećmi oraz zapobieganie dysfunkcjom w rodzinie. 1.2.1. Wzmacnianie profesjonalnego i kompleksowego poradnictwa rodzinnego oraz dostępności do specjalistów pracujących z rodziną zwłaszcza na terenach wiejskich. 1.2.2. Wprowadzanie nowych form i metod pracy z rodziną. 1.2.3. Wsparcie kadr pomocy i integracji społecznej w ramach różnych form kształcenia (np. szkolenia, warsztaty, kursy) z zakresu pracy z rodziną. 1.2.4. Rozwój i promowanie form opieki zastępczej i rodzinnej. 1.2.5. Wspieranie społecznej i zawodowej aktywności w zaspokajaniu potrzeb życiowych rodzin. 1.3.1. Inicjowanie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie w zakresie odpowiedzialności za los rodziny i dzieci. 1.3.2. Promowanie rodziny jako wartości w ramach wspierania i organizowania różnych inicjatyw (np. Dni Rodziny, konkursy, warsztaty). 1.3.3. Opracowanie oraz realizacja programów i projektów przez podmioty działające na rzecz rodziny. 1.3.4. Współpraca podmiotów pracujących na rzecz rodziny z mediami, organizacjami pozarządowymi, szkołami w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny. 1.3.5. Popularyzowanie i promowanie modelu zdrowego stylu życia. 1.3.6. Inicjowanie działań samorządów lokalnych na rzecz rozwiązywania problemów rodzin.
2. Wzmacnianie integracji społecznej: 2.1. Coraz większa aktywizacja i integracja	2.1.1. Udzielanie wsparcia rodzinie w opiece nad osobą starszą poprzez zwiększanie

osób starszych oraz lepsze wykorzystanie ich potencjału w środowisku lokalnym. 2.2. Osoby niepełnosprawne aktywniej uczestniczą w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym oraz są lepiej zintegrowane ze środowiskiem otwartym na ich potrzeby i potencjał. 2.3. Osoby uzależnione, współuzależnione i ofiary przemocy są bardziej świadome swoich problemów, aktywniej uczestniczą w procesie wychodzenia z nich i powrocie do życia w społeczeństwie. 2.4. Osoby z innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym bardziej aktywnie uczestniczą w procesie swego powrotu do samodzielnego, godnego życia w rodzinie i społeczeństwie.	dostępności i rozwój środowiskowych usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych) oraz usług rehabilitacyjnych. 2.1.2. Rozwój różnego typu placówek w środowiskach lokalnych adekwatnych do potrzeb osób starszych. 2.1.3. Opracowywanie i realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji osób starszych. 2.1.4. Zlecanie organizacjom pozarządowym zadań publicznych i usług z zakresu pomocy społecznej w obszarze wsparcia osób starszych. 2.1.5. Rozwój lokalnych form aktywizacji społecznej i wsparcia na rzecz osób starszych (w tym np. klubów seniora, Uniwersytetów III Wiek i innych). 2.1.6. Promocja i wspieranie idei wolontariatu na rzecz i wśród osób starszych. 2.1.7. Inicjowanie i organizacja spotkań, imprez, przedsięwzięć integracyjnych dla osób starszych, w tym z udziałem lokalnych społeczności. 2.2.1. Rozwój usług na rzecz zapobiegania powstawaniu niepełnosprawności i ograniczania jej skutków. 2.2.2. Rozwój infrastruktury służącej rehabilitacji osób niepełnosprawnych i zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych. 2.2.3. Inicjowanie podejmowania działań aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne, w tym na otwartym rynku pracy. 2.2.4. Zintensyfikowanie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych. 2.2.5. Likwidacja barier we wszystkich dziedzinach życia, umożliwiającą osobom niepełnosprawnym pełnienie ról społecznych i zawodowych. 2.2.6. Zintegrowanie działań partnerów społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych. 2.3.1. Opracowywanie oraz realizacja programów i projektów w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy. 2.3.2. Szkolenia z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy dla kadr pomocy i integracji społecznej. 2.3.3. Rozwój poradnictwa specjalistycznego. 2.3.4. Zlecanie organizacjom pozarządowym
--	--

	zadań publicznych i usług z zakresu pomocy społecznej w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy. 2.3.5. Doskonalenie stosowania procedury „Niebieskiej Karty” i rozwój innych narzędzi przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2.3.6. Wsparcie tworzenia młodzieżowych klubów integracji społecznej oraz zwiększenie liczby świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych. 2.3.7. Doskonalenie funkcjonowania oraz zwiększanie skuteczności zespołów interdyscyplinarnych działających na rzecz osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy. 2.3.8. Budowanie koalicji, partnerstw na rzecz wsparcia osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy. 2.3.9. Popularyzowanie i promowanie modelu zdrowego stylu życia. 2.4.1. Opracowywanie oraz realizacja programów i projektów na rzecz wsparcia osób opuszczających zakłady karne, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki resocjalizacyjne, rodziny zastępcze i inne. 2.4.2. Szkolenia dla kadr pomocy i integracji społecznej w zakresie pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. 2.4.3. Rozwój partnerstwa i współpracy różnych jednostek i instytucji działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2.4.4. Wypracowywanie i wdrażanie innowacyjnych metod pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym oraz wykorzystywanie wzorców i dobrych praktyk. 2.4.5. Rozwój poradnictwa specjalistycznego. 2.4.6. Opracowywanie i realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. 2.4.7. Inicjowanie tworzenia mieszkań socjalnych i mieszkań chronionych.
3. Wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych 3.1. Młode osoby bezrobotne posiadają kwalifikacje coraz bardziej adekwatne do zmieniających się potrzeb rynku pracy oraz są bardziej aktywne i mobilne	3.1.1. Opracowywanie oraz realizacja programów oraz projektów aktywizujących i wyrównujących szanse edukacyjne i zawodowe młodzieży ze środowisk zagrożonych bezrobociem (np. PAL) przy aktywnym jej uczestnictwie. 3.1.2. Wspieranie rozwoju różnorodnych

zawodowo. 3.2. Osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy ze względu na wykształcenie i kwalifikacje, w tym osoby 45+, zdobywają umiejętności, dzięki którym są bardziej aktywne zawodowo i coraz częściej znajdują zatrudnienie zwłaszcza na regionalnym rynku pracy. 3.3. Bezrobotne osoby niepełnosprawne są lepiej wykształcone, bardziej aktywne zawodowo i korzystają z coraz większych możliwości podjęcia pracy. 3.4. Długotrwale bezrobotne osoby zagrożone wykluczeniem społecznym – m.in. osoby bezdomne, opuszczające zakłady karne, ośrodki terapii uzależnień – nabywają kwalifikacje zawodowe i umiejętności społeczne skutkujące coraz większym usamodzielnieniem społeczno-zawodowym.	form aktywizacji zawodowej oraz zdobywania doświadczenia zawodowego w celu pokonywania barier wejścia na rynek pracy, zwłaszcza dla absolwentów. 3.1.3. Organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych w celu podniesienia i zdobycia innych kwalifikacji zawodowych zwiększających szansę na podjęcie zatrudnienia. 3.1.4. Tworzenie specjalistycznego poradnictwa zawodowego dla młodzieży biernej na rynku pracy, realizowanego m.in. przez doradców zawodowych oraz Kluby Integracji Społecznej. 3.1.5. Współpraca i współdziałanie pomiędzy jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej, instytucjami rynku pracy, szkołami, pracodawcami, organizacjami pozarządowymi. 3.1.6. Aktywizacja społeczna młodzieży poprzez wolontariat. 3.1.7. Organizowanie lokalnych i wojewódzkich debat związanych z problematyką młodzieży. 3.2.1. Opracowywanie oraz realizacja lokalnych programów oraz projektów na rzecz osób bezrobotnych o niskich kwalifikacjach zawodowych, osób z wyższym wykształceniem oraz osób 45+, zagrożonych bezrobociem (np. PAL), przy aktywnym uczestnictwie tych grup. 3.2.2. Wspieranie rozwoju różnorodnych form aktywizacji zawodowej oraz zdobywania doświadczenia zawodowego w celu pokonywania barier związanych z powrotem na rynek pracy, zwłaszcza dla osób 45+. 3.2.3. Rozwijanie działań mających na celu dostosowanie kształcenia i dokształcania do potrzeb lokalnego rynku pracy. 3.2.4. Promocja i wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej jako alternatywnej formy zatrudnienia. 3.2.5. Rozwijanie form kształcenia ustawicznego dorosłych. 3.2.6. Organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych w celu podniesienia lub zdobycia innych kwalifikacji zawodowych zwiększających szansę na podjęcie różnych form zatrudnienia. 3.3.1. Opracowywanie oraz realizacja lokalnych programów oraz projektów aktywizujących i wspierających osoby niepełnosprawne w poszukiwaniu i utrzymaniu miejsc pracy przy aktywnym
---	---

	uczestnictwie tych grup. 3.3.2. Poprawa dostępności do edukacji, w tym inicjowanie działań na rzecz dostosowania kształcenia i doksztalcania bezrobotnych osób niepełnosprawnych do potrzeb lokalnego rynku pracy. 3.3.3. Wspieranie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych (w tym promowanie elastycznych form zatrudnienia np. telepraca i samozatrudnienia) na otwartym rynku pracy. 3.3.4. Podnoszenie poziomu wiedzy oraz umiejętności kadr jednostek pomocy i integracji społecznej, pracowników samorządowych, instytucji rynku pracy oraz organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. 3.3.5. Doskonalenie współpracy oraz koordynacja działań instytucji zajmujących się bezrobotnymi osobami niepełnosprawnymi. 3.3.6. Promocja i prezentacja twórczości artystycznej, kulturalnej i zawodowej osób niepełnosprawnych. 3.4.1. Opracowywanie oraz realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób długotrwale bezrobotnych. 3.4.2. Współpraca instytucji pomocy i integracji społecznej, instytucji rynku pracy oraz partnerów społecznych na rzecz aktywizacji społeczno zawodowej osób długotrwale bezrobotnych 3.4.3. Rozwijanie wsparcia psychologicznego i kształtowania umiejętności życiowych u długotrwale bezrobotnych osób wykluczonych społecznie, mających na celu zwiększenie motywacji do powrotu na rynek pracy. 3.4.4. Rozwój i promocja podmiotów ekonomii społecznej oraz spółdzielczości socjalnej (CIS, KIS, spółdzielnie socjalne i inne). 3.4.5. Rozwój specjalistycznego doradztwa z zakresu zakładania i prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej jako alternatywnej formy zatrudnienia. 3.4.6. Organizacja szkoleń, warsztatów, konferencji, debat i spotkań promujących zatrudnienie w sektorze ekonomii społecznej. 3.4.7. Promocja wolontariatu na rzecz integracji osób z grup zagrożonych
--	---

	wykluczaniem społecznym.
4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego: 4.1. Sektor pozarządowy skuteczniej zaspokaja potrzeby lokalnych społeczności dzięki rozwojowi branżowemu i terytorialnemu 4.2. Profesjonalne organizacje pozarządowe przy współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego aktywniej działają na rzecz społeczności lokalnych. 4.3. Mieszkańcy województwa coraz aktywniej uczestniczą w działaniach obywatelskich oraz w większym stopniu wykazują postawy prospołeczne	4.1.1. Szersze włączanie organizacji pozarządowych w realizację zadań z zakresu polityki społecznej zleczanych przez samorządy lokalne. 4.1.2. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych przez samorządy lokalne w branżach wynikających z potrzeb lokalnych (np. dotacje, szkolenia). 4.1.3. Kształcenie oraz wzrost umiejętności organizacji pozarządowych w zakresie skutecznego aplikowania o środki finansowe i wykorzystania ich dla rozwoju lokalnego i regionalnego. 4.1.4. Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu oraz funkcjonowaniu koalicji i partnerstw organizacji pozarządowych i instytucji publicznych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. 4.2.1. Profesjonalizacja organizacji pozarządowych poprzez realizację szkoleń i kursów dla liderów oraz osób aktywnych społecznie z zakresu tworzenia i prowadzenia NGO. 4.2.2. Współpraca i wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie działań podejmowanych na rzecz społeczności lokalnych. 4.2.3. Wzmacnianie organizacji pozarządowych poprzez ich federalizację, sieciowanie i zrzeszania się oraz wymianę doświadczeń. 4.2.4. Promowanie dobrych praktyk i modelowych działań organizacji pozarządowych na rzecz społeczności lokalnych. 4.3.1. Podejmowanie wspólnych działań i inicjatyw przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe, mających na celu wzmacnianie lokalnego potencjału społecznego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. 4.3.2. Aktywne włączanie przez władze społeczności lokalnych i ich organizacji w życie publiczne np. poprzez debaty, szerokie konsultacje społeczne na każdym poziomie planowania polityki lokalnej. 4.3.3. Tworzenie przez władze lokalne warunków dla aktywności oddolnej mieszkańców. 4.3.4. Organizowanie przedsięwzięć

	mających na celu integrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z lokalną społecznością. 4.3.5. Promowanie i podnoszenie rangi wolontariatu we wszystkich obszarach życia społecznego oraz wspieranie inicjatyw społecznych. 4.3.6. Realizacja i promocja programów i projektów budujących lokalną aktywność oraz wzmacniających lokalne więzi i postawy prospołeczne. 4.3.7. Organizowanie konkursów promujących postawy prospołeczne.
--	--

II. Diagnoza sytuacji demograficzno-społecznej.

2.1. Województwo warmińsko – mazurskie na tle kraju

Województwo warmińsko-mazurskie leży w północno-wschodniej części Polski. Region ten utworzony został na mocy postanowień reformy administracyjnej Polski, z dnia 1 stycznia 1999 roku, z połączenia terenów wchodzących w skład byłego województwa olsztyńskiego oraz części województw: elbląskiego, suwalskiego, ostrołęckiego, toruńskiego i ciechanowskiego. Graniczy od wschodu z województwem podlaskim, od zachodu z województwem kujawsko-pomorskim i pomorskim, od południa z województwem mazowieckim, od strony północnej zaś, graniczy z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej. Całkowita powierzchnia województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 24,2 tys. km², co stanowi ok. 7,7% obszaru Polski i umiejscawia nasz region, pod względem powierzchni, na czwartym miejscu w kraju. Stolicą województwa i siedzibą wojewódzkich władz samorządowych i rządowych jest centralnie położony Olsztyn, liczący blisko 174 tys. mieszkańców. Od 1 stycznia 1999 roku w granicach województwa działa 116 jednostek samorządu gminnego, w tym 16 miejskich, 33 miejsko-gminnych i 67 gminnych. Województwo podzielone jest na 17 powiatów ziemskich oraz 2 miasta na prawach powiatu tj. miasto Olsztyn i miasto Elbląg. Jest to region o najmniejszej w kraju gęstości zaludnienia, wynoszącej 60 osób / km², przy średniej krajowej, wynoszącej 122 osoby / km². Województwo jest jednocześnie obszarem o największym odpływie ludności; saldo migracji w 2012 roku na tysiąc mieszkańców wyniosło – 2,06 ; w skali kraju wskaźnik ten wyniósł -0,11 na 1000 mieszkańców. Wskaźnik urbanizacji województwa, czyli udział ludności miejskiej w stosunku do liczby ludności ogółem, wynosi 60,1% i jest nieznacznie mniejszy od wielkości tego wskaźnika w kraju, wynoszącego 61,9%. Region zamieszkuje wiele różnych narodowości. Największą grupę, wśród mniejszości narodowych stanowi ludność ukraińska, licząca około 80 tys. osób, a także ludność pochodzenia niemieckiego ok. 20 tys. osób oraz ludność pochodzenia białoruskiego, licząca około 3 tys.

osób. Województwo warmińsko - mazurskie znajduje się w niekorzystnym położeniu społeczno-ekonomicznym. Występuje tu najwyższa w kraju stopa bezrobocia, zastój gospodarczy i towarzysząca temu stagnacja na rynku pracy, a także wzrasta liczba osób i rodzin żyjących na pograniczu ubóstwa. Wszystko to wyznacza pomocy społecznej szczególną pozycję w ogólnie przyjętym systemie wsparcia społecznego mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego.

2.2. Charakterystyka powiatu braniewskiego

Powiat braniewski położony jest w północno-zachodniej części województwa Warmińsko - Mazurskiego i graniczy od północy z Rosją z Obwodem Kaliningradzkim, naturalną granicą państwa jest Zalew Wiślany. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej jest to również granica wschodnia Unii. Ponadto powiat graniczy z trzema innymi powiatami, tj. od zachodu i południowego zachodu z powiatem elbląskim ziemskim, od południa z powiatem lidzbarskim, a od wschodu z powiatem bartoszyckim. Powiat posiada dostęp do Morza Bałtyckiego poprzez Zalew Wiślany i Cieśninę Pilawską oraz połączenie drogą wodną z Pojezierzem Iławskim poprzez Zalew Wiślany i Kanał Elbląski. Port we Fromborku posiada połączenia promowe z Elblągiem i Krynicą Morską. Powiat braniewski obejmuje obszar o powierzchni 1205 km² powierzchni, co stanowi 5% powierzchni województwa. W skład powiatu wchodzi 7 jednostek administracyjnych, w tym 4 gminy wiejskie: Braniewo, Płoskinia, Lelkowo, Wilczęta, dwie gminy miejsko - wiejskie: Frombork i Pieniężno oraz gmina miejska Braniewo. Na terenie powiatu zlokalizowane są 3 miasta (Braniewo Frombork i Pieniężno), 97 miejscowości sołeckich oraz 189 miejscowości wiejskich, które połączone są ze sobą szeregiem tras komunikacyjnych. Przez powiat przebiegają szlaki komunikacyjne: morskie, kolejowe i drogowe.

W powiecie braniewskim wg danych uzyskanych z urzędu statystycznego w 2013 roku zamieszkiwało ogółem 43023 mieszkańców, co stanowi 2,96% ludności województwa Warmińsko - Mazurskiego. Z ogółu zamieszkałych 53,9% ludności zamieszkuje w miastach powiatu, pozostałe 46,1% to mieszkańcy wsi. Wskaźnik feminizacji utrzymuje się względnie na tym samym poziomie - na 100 mężczyzn przypadają około 104 kobiety. Średnia gęstość zaludnienia w powiecie wynosi niewiele ponad 38 osób na 1 km² , a w województwie 60 osób. Ze struktury wiekowej ludności wynika, że w 2012 roku ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 15,69 % ogółu ludności powiatu, w wieku produkcyjnym 71,95% ,a w wieku poprodukcyjnym 12,36%. Od roku 2006 roku liczba ludności według prognoz demograficznych stopniowo spada. Liczba dzieci i młodzieży ulega dalszemu zmniejszaniu się jako wynik trwającego od kilkunastu lat spadku liczby urodzeń. Od 2010 roku rozpoczął się proces zmniejszania się liczby ludności w wieku aktywności zawodowej, spowodowany starzeniem się

ludności, zwiększyła się więc populacja osób w wieku poprodukcyjnym. Implikacje wyżej opisanych procesów demograficznych dotyczą w szczególności rynku pracy, szkolnictwa, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

2.3. Charakterystyka gminy Frombork

2.3.1. Położenie geograficzne

Obszar miasta i gminy Frombork położony jest w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego nad Zalewem Wiślanym.

Przez obszar ten przebiega droga krajowa nr 22 Elbląg-Kaliningrad oraz drogi wojewódzkie nr 504 Elbląg-Braniewo - granica państwa i nr 505 Młynary-Frombork. Wzdłuż Zalewu Wiślanego prowadzi linia kolejowa relacji Elbląg-Braniewo. Obecnie linia jest nieczynna. Popularnie nazywana koleją nadzalewową w przeszłości dowoziła miejscową ludność do najbliższych ośrodków pracy i nauki. Linia kolei nadzalewowej przebiega przez niezwykle malownicze tereny Wysoczyzny Elbląskiej i Pobrzeża Staropruskiego. Jej utrzymanie ma ogromne znaczenie dla rozwoju turystyki w tym regionie.

Gmina Frombork znajduje się w strefie nadmorskiej w obrębie trzech mezoregionów:

- Równiny Warmińskiej (zasadnicza część miasta i gminy),
- Pobrzeża Staropruskiego (północna część miasta i gminy),
- Wysoczyzny Elbląskiej (zachodnia część gminy).

Większa część gminy znajduje się w zlewniach rzeki Baudy i Narusy, wpływających do Zalewu Wiślanego..

Gmina Frombork znajduje się w obrębie powiatu braniewskiego. Otoczenie bezpośrednie stanowią gminy, zdominowane funkcjami produkcji rolnej: od północy i północnego-wschodu Gmina Braniewo, od wschodu Gmina Płoskinia, od południa Gmina Młynary od zachodu Gmina Tolkmicko. Granicę północno-zachodnią stanowią wody Zalewu Wiślanego.

Mapa położenia Fromborka na tle powiatu braniewskiego

Poprzez Zalew Wiślany funkcjonują połączenia wodne portu we Fromborku z Krynica Morską, Elblągiem i Tolkmickiem. Możliwe są także połączenia poprzez granicę państwa z Kaliningradem i Bałtyjskiem. Jednak obecnie nie funkcjonują. Cieśnina Pilawska łączy wody Zalewu Wiślanego z Morzem Bałtyckim. Drogą wodną Frombork posiada także połączenia z obszarem aglomeracji gdańskiej (alternatywnie poprzez rzeki Nogat lub Szkarpawę).

W kierunku południowo-zachodnim od granicy gminy do Elbląga rozciąga się obszar Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej.

2.3.2. Zabytki

Miasto Frombork założone zostało w XIII wieku przez Biskupa Henryka I Fleminga, który sprowadził kolonistów z Lubeki. Prawa miejskie zostały mu nadane w 1310 roku na prawie lubeckim.

Frombork od dawna jest chętnie odwiedzany przez turystów. Na atrakcyjność miejscowości ma wpływ nie tylko położenie nad samym Zalewem Wiślanym, ale także bardzo bogata historia regionu i związane z nią zabytki. Od XIV w. Frombork był jednym z ważniejszych miast Warmii, siedzibą kapituły warmińskiej. Z całą pewnością wart zobaczenia jest m. in. zaliczany do najwyższej, zerowej klasy światowych dóbr architektonicznych kompleks zabudowy Wzgórza Katedralnego, w którego skład wchodzi m. in.:

- średniowieczna, gotycka katedra z jednymi z najsłynniejszych w kraju organami barokowymi; najstarsza budowla fromborskiego wzgórza. Zbudowana w latach 1329 - 1388.

- dawny pałac biskupi (obecnie siedziba Muzeum Mikołaja Kopernika), budowla gotycko - barokowa położona w południowo - wschodnim narożniku Wzgórza Katedralnego. Pałac spłonął w 1945 r., odbudowany w latach 1965 - 1970. Mieści główne sale ekspozycyjne Muzeum.
- dzwonnica zwana Wieżą Radziejowskiego - najwyższa budowla Wzgórza Katedralnego, gotycko - barokowa (XVI - XVII w.). Spłonęła w 1945 r., odbudowana w latach 1972 - 1973. W przyziemiu mieści się planetarium. Na wyższych kondygnacjach prezentowane są wystawy sztuki współczesnej. Na uwagę zasługuje również unikatowe wahadło Foucaulta umieszczone w Wieży Radziejowskiego, służące do naocznego stwierdzenia obrotowej natury Ziemi. Na wysokości 70 m n.p.m. znajduje się taras widokowy, z którego można podziwiać panoramę Fromborka i okolic.
- Wieża Kopernika, najstarszy element fortyfikacji Wzgórza Katedralnego. Zbudowana przed 1400 r., wyższe kondygnacje wielokrotnie przebudowywane w XV - XVIII w., spalona w 1945 r., rekonstruowana - prace zakończono w 1965 r. Wieża była własnością Mikołaja Kopernika w latach 1504 - 1543. W wieży znajduje się ekspozycja pt. Gabinet uczonego doby renesansu - wystrój zabytkowego wnętrza ma przypominać pracownię Mikołaja Kopernika.
- kurie zewnętrzne poza murami obronnymi stanowiące niegdyś rezydencje kanoników i baszty obronne.

Poza Wzgórzem Katedralnym warto zobaczyć są:

- były szpital św. Ducha - zespół poszpitalny z kaplicą św. Anny, istnieje od końca XV w. Remontowany w latach 1978 - 1989 na potrzeby Muzeum Mikołaja Kopernika - mieści się tam Muzeum Historii Medycyny.
- wieża wodna z XV w., w 1571 r. zainstalowano urządzenie wodociągowe dostarczające wodę na Wzgórze Katedralne. Był to drugi tego typu wodociąg w Europie. Przy wieży mieści się Firma „Globus” – kasa Żeglugi Gdańskiej, kawiarenka – cukiernia, wypożyczalnia rowerów, sklep pamiątkowy.
- Obserwatorium Astronomiczne - ok. 1,5 km od Fromborka, na wzniesieniu o wysokości 47 m n.p.m. (tzw. Góra Żurawia). Dysponuje instrumentami do obserwacji nieba - teleskopy, lunety oraz tarasem obserwacyjnym.

Nie można też zapomnieć, że Frombork zwany także Grodem Kopernika jest miejscem, w którym ten wielki polski uczony spędził najważniejsze lata swojego życia. To tutaj napisał dzieło „O obrotach ciał niebieskich”, w tym mieście też zmarł w 1543 r. i został pochowany w katedrze.

Inną fromborską atrakcją kulturalną jest Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej odbywający się we wszystkie niedziele od końca czerwca do sierpnia każdego roku.

2.3.3. Dane demograficzne

Według stanu na dzień 31.12.2012 r. teren miasta i gminy zamieszkiwało 3731 osób tj. 2458 – miasto , 1273 – wieś , co stanowi 8,67 % udziału mieszkańców gminy w powiecie braniewskim.

Obszar	Ludność w wieku przedprodukcyjnym			Ludność w wieku produkcyjnym			Ludność w wieku poprodukcyjnym		
	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni
Frombork	655	311	344	2464	1146	1318	612	433	179
Miasto	397	187	210	1650	780	870	411	298	113
Wieś	258	124	134	814	366	448	201	135	66

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie . Stan na dzień 31.12.2012 r. (http://old.stat.gov.pl/olsz/69_794_PLK_HTML.htm)

Kierunek i dynamika procesów demograficznych zachodzących w gminie jest odzwierciedleniem ogólnych przemian społeczno- demograficznych zachodzących na poziomie krajowym i międzynarodowym oraz specyficznych uwarunkowań geograficznych. Starzenie się społeczeństwa, które jest skutkiem wydłużania się ludzkiego życia oraz spadku współczynnika dzietności, zmienia w sposób istotny strukturę wiekową ludności . Proces ten powoduje zmniejszanie się udziału ludzi młodych, a zwiększanie udziału ludzi starszych w ogólnej strukturze ludności. Konsekwencją przemian demograficznych jest zwiększanie się liczby osób starszych potrzebujących pomocy w utrzymaniu samodzielności w późniejszym etapie życia oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym względnie sprawnych, wśród których wiele nadal pragnie być aktywnych na rynku pracy, w życiu rodzinnym i w życiu społeczności lokalnej..

W tym kontekście istotne wydaje się skoncentrowanie uwagi na zapewnieniu warunków do aktywizacji osób w wieku senioralnym, która pozwoliłaby na wykorzystanie ich potencjału do podnoszenia własnej jakości życia, jakości życia społeczności lokalnych oraz lepszej ich integracji społeczno-kulturowej i zawodowej. Podejmowanie działań w tym obszarze stanowi jedno z wyzwań polityki społecznej na poziomie wojewódzkim, krajowym oraz europejskim.

2.3.4. Rynek pracy

Liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Braniewie na dzień 31.12. 2012 r. stanowiło łącznie 418 osób (tj. 218 mężczyzn i 200 kobiet), w tym osoby

długotrwale bezrobotne to 261 osób , natomiast z prawem do zasiłku dla bezrobotnych 77 osób. Stopa bezrobocia w powiecie braniewskim stanowiła na wskazany dzień 31,5%.

Trudna i złożona sytuacja na rynku pracy jest jednym z poważniejszych problemów strategicznych nie tylko gminy Frombork , ale całego województwa warmińsko-mazurskiego. Podstawowe wskaźniki potencjału gospodarczego i aktywności ekonomicznej plasują województwo na ostatnich miejscach w kraju. Warmińsko-mazurski rynek pracy należy do najmniej rozwiniętych i dynamicznych w kraju, natomiast samo województwo jest jednym z najmniej uprzemysłowionych obszarów Polski. Niski stopień uprzemysłowienia województwa determinowany jest również jego profilem krajobrazowym, który wskazuje na zdecydowanie rolniczo-turystyczny charakter regionu.

Bezrobocie w gminie Frombork jest zjawiskiem , które dotyka większość rodzin. Powoduje zmianę sytuacji społeczno-ekonomicznej całej rodziny zarówno dorosłych jak i dzieci. Utrata pracy powoduje potrzebę korzystania z różnych wsparć pomocy społecznej a w dalszej konsekwencji prowadzi do ubóstwa rodziny. Na terenie gminy obserwuje się masowe wyjazdy za granicę zarówno młodych ludzi jak i całych rodzin.

2.3.5. Infrastruktura mieszkaniowa

	2011	2012	2013
Liczba mieszkań komunalnych	142	139	122
Liczba mieszkań socjalnych	19	20	20
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne	28	20	22
Liczba wniosków złożonych na mieszkania socjalne	12	5	13

Dane z Oceny zasobów pomocy społecznej MGOPS we Fromborku z 2013 r.

Do obszarów działań społecznych, w obrębie których może wystąpić ryzyko wykluczenia społecznego jednostek i grup społecznych w wymiarze bytowym należy między innymi polityka mieszkaniowa. Mieszkalnictwo stanowi istotny element infrastruktury społecznej i jest jednym z kluczowych czynników warunkujących stabilizację społeczną oraz prawidłowy rozwój demograficzny. W tym aspekcie poziom życia ludności jest kształtowany przez warunki mieszkaniowe – ich zasoby, powierzchnia użytkowa oraz wyposażenie w instalacje.

Ilość mieszkań komunalnych i socjalnych na terenie gminy Frombork jest niewystarczająca. Nie buduje się nowych mieszkań gminnych. W grudniu 2011 roku Gmina zakupiła od prywatnego przedsiębiorcy 8 mieszkań , które zakwalifikowano jako komunalne i przyznano rodzinom , które znajdowały się na liście oczekujących na lokal. komunalny. W 2013 Gmina dokupiła 5

mieszkań komunalnych. Zamieszkały w nich rodziny, które zostały przeniesione z budynku mieszkalnego, który poddano remontowi a następnie został on przeznaczony na inne cele.

2.3.6. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.

Na terenie gminy Frombork funkcjonują następujące instytucje i organizacje współpracujące z ośrodkiem pomocy społecznej mające na celu rozwiązywanie problemów społecznych oraz działają na rzecz integracji społecznej.

- Zespół Szkół we Fromborku,
- Miejski Ośrodek Kultury,
- Biblioteka,
- Klub Integracji Społecznej,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Przychodnia we Fromborku
- Sołectwa,
- Posterunek Policji
- SP SP ZOZ

2.3.7. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej

	2011	2012	2013
	Osoby i rodziny , którym udzielono pomocy i wsparcia		
Liczba osób	559	579	456
Liczba rodzin	268	281	278
	Osoby i rodziny , którym przyznano świadczenie pieniężne		
Liczba osób	228	246	266
Liczba rodzin	214	232	247
	Osoby i rodziny , którym przyznano świadczenie niepieniężne		
Liczba osób	273	271	284
Liczba rodzin	129	130	136
	Pomoc przyznana z powodu bezrobocia		
Liczba rodzin	162	185	196
Liczba osób	476	522	565
	Pomoc przyznana z powodu ubóstwa		
Liczba rodzin	37	35	80
Liczba osób	66	56	214
	Pomoc przyznana z powodu niepełnosprawności		
Liczba rodzin	68	64	73
Liczba osób	149	136	148
	Pomoc przyznana z powodu choroby		
Liczba rodzin	68	74	81
Liczba osób	142	159	177
	Pomoc przyznana z powodu alkoholizmu		
Liczba rodzin	57	59	60
Liczba osób	124	120	117
	Potrzeba ochrony macierzyństwa oraz wielodzietność		

Liczba rodzin	46	44	52
	Pomoc przyznana z powodu bezdomności		
Liczba osób	3	7	6
	Pomoc przyznana z powodu opuszczenie zakładu karnego		
Liczba osób	8	8	11
	Pomoc przyznana z powodu zdarzenia losowego		
Liczba rodzin	0	2	1
	Usługi opiekuńcze		
Liczba osób	18	17	14
	Udzielenie schronienia		
Liczba osób	1	2	1
	Liczba zawartych kontraktów socjalnych		
Liczba osób	27	14	13
	Przemoc w rodzinie- ofiary przemocy		
Liczba osób	8	36	38
	Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy		
Liczba osób	3	14	16

Dane z Oceny zasobów pomocy społecznej MGOPS we Fromborku z 2013 r.

Z przedstawionych danych wynika, że najpoważniejszą trudnością życiową klientów pomocy społecznej gminy Frombork jest bezrobocie. Bezrobocie na terenie powiatu braniewskiego od kilkunastu lat utrzymuje się na stopie powyżej 30%. Trudna sytuacja na rynku pracy, brak nowych miejsc pracy, likwidacja dotychczasowych miejsc pracy prowadzą do zwykłej tendencji osób bezrobotnych. Osoby te utrzymują pomoc z tutejszego ośrodka i są motywowane w kierunku podwyższania lub zmiany kwalifikacji zawodowych, zdobywanie umiejętności poruszania się na rynku pracy w celu znalezienia zatrudnienia. Służą temu następujące narzędzia: kontrakt socjalny, uczestnictwo w projektach systemowych z EFS, praca socjalna, doradztwo specjalistyczne. Kolejnym czynnikiem korzystania z pomocy społecznej to choroba, niepełnosprawność i ubóstwo. Brak stałego dochodu spowodowany bezrobociem prowadzi do ubóstwa rodzin. Brak stabilności finansowej powoduje konflikty rodzinne czego skutkiem są choroby na tle psychicznym a także przemoc w rodzinie. Od 2011 r. funkcjonuje na terenie gminy Zespół Interdyscyplinarny, którego zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele następujących instytucji:

- pomocy społecznej,
- służby zdrowia,
- sądu rejonowego,
- zespołu szkół,
- gminnej komisji przeciwdziałania alkoholizmowi,
- policji,
- organizacji pozarządowych

2.3.8. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań pomocy Społecznej

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej gminy realizują zadania własne i zlecone z zakresu administracji rządowej w obszarze pomocy społecznej. Pomoc społeczna jest finansowana ze środków budżetów gmin z części dotacyjnej na realizację zadań własnych oraz z budżetu państwa – na realizację i obsługę zadań zleconych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Fromborku realizuje świadczenia pieniężne z tytułu realizacji ustaw:

- o pomocy społecznej,
- o dodatkach mieszkaniowych,
- o świadczeniach rodzinnych,
- o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- o dodatku energetycznym,
- o systemie oświaty (stypendia socjalne i zasiłki szkolne),
- o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

	2011	2012	2013
	Zasiłek stały z tytułu niepełnosprawności		
Kwota świadczeń w złotych	120.938	128.758	185.782
	Zasiłek okresowy		
Kwota świadczeń w złotych	193.274	221.331	329.007
	Zasiłek celowy		
Kwota świadczeń w złotych	89.615	85.000	76.946
	Pomoc państwa w zakresie dożywiania		
Zasiłki celowe na zakup żywności w złotych	6.055	1.200	4.100
Koszt zakupu posiłków w złotych	130.988	128.533	157.300
	Odpłatność Gminy za pobyt mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej		
Kwota świadczeń w złotych	62.546	82.876	185.588
	Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków		
Kwota świadczeń w złotych	628.544	560.471	574.706
	Świadczenia pielęgnacyjne		
Kwota świadczeń w złotych	197.791	309.851	209.102
	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka		

Kwota świadczeń w złotych	30.000	37.000	36.000
	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego		
Kwota świadczeń w złotych	229.817	286.779	293.452
	Dodatki mieszkaniowe		
Kwota świadczeń w złotych	168.912	185.599	203.720
	Stypendia i zasiłki socjalne		
Kwota świadczeń w złotych	70.070	86.292	122.854
	Wydatki na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych		
Kwota świadczeń w złotych	0	1.989	9.758

Dane z Oceny zasobów pomocy społecznej MGOPS we Fromborku z 2013 r.

2.3.9. Ekonomia społeczna

Ekonomia społeczna jest istotnym elementem społeczeństwa obywatelskiego. Jej rozwój i skuteczność warunkowana jest przez świadome i aktywne społeczeństwo. Pojęcie ekonomii społecznej jest bardzo szerokie. Za przedsiębiorstwo społeczne uznaje się działalność o celach głównie społecznych, której zyski w założeniu są reinwestowane w te cele lub we wspólnotę, a nie w celu maksymalizacji zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców czy też właścicieli.

Najpopularniejsze podmioty prawne sektora ekonomii społecznej w Polsce:

Fundacja jest organizacją powołaną dla realizacji celów społecznie lub gospodarczo użytecznych (przy czym gospodarcze cele nie mogą być celami zarobkowymi). Fundacja jest fundowana przez osobę fundatora, którym może być osoba fizyczna, a także osoba prawna. Fundacja może prowadzić działalność gospodarczą służącą realizacji jej celów. przy czym wartość jej środków majątkowych przeznaczonych na działalność gospodarczą Działalność fundacji reguluje ustawa z 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach.

Stowarzyszenie to dobrowolne, samorządne i trwałe zrzeszenie w celach niezarobkowych, opierające swoją działalność na pracy społecznej członków. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach z zastrzeżeniem, że dochód z tej działalności będzie przeznaczony na cele statutowe, nie będzie przeznaczony do podziału między jego członków. Kwestie działalności stowarzyszeń reguluje ustawa Prawo o stowarzyszeniach z dnia 7 kwietnia 1989 r.

Spółdzielnia jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą. Spółdzielnia może również prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków i ich środowiska. Największe znaczenie z punktu widzenia ekonomii społecznej mają następujące typy spółdzielni:

a) Spółdzielnia pracy. Działalność spółdzielni reguluje ustawa Prawo Spółdzielcze z 1982 r. z późniejszymi zmianami.

b) Spółdzielnia inwalidów i spółdzielnia niewidomych, które mają wieloletnie tradycje sięgające okresu powojennego i cechują się wysokim wskaźnikiem zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Spółdzielnie inwalidów zatrudniają osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym i umiarkowanym. Kładą duży nacisk na rehabilitację zawodową. Spółdzielnie inwalidów cechują się wysokim poziomem zabezpieczeń socjalnych i bogatym wachlarzem form pomocy z zakładowego funduszu rehabilitacji.

c) Spółdzielnia socjalna – podmiot polskiego prawa łączący cechy przedsiębiorstwa oraz organizacji pozarządowej (przedsiębiorstwo społeczne). Członkami spółdzielni socjalnej muszą być co najmniej w 50% osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Ustawowo celem spółdzielni jest powrót do uregulowanego życia społecznego i aktywności na rynku pracy jej członków. Spółdzielnia socjalna, jako rodzaj spółdzielni pracy, opiera się na zasadzie osobistego świadczenia pracy przez jej członków. Instytucja spółdzielni socjalnej została w Polsce wprowadzona ustawą z 20 kwietnia 2004 o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która jednocześnie zmieniła ustawę z 16 września 1982 Prawo spółdzielcze. Aktualną podstawą prawną dla działania spółdzielni socjalnych jest ustawa z 27 kwietnia 2006 o spółdzielniach socjalnych.

Centrum Integracji Społecznej (CIS) to jednostka organizacyjna utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizująca reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia.

Klub Integracji Społecznej (KIS) to jednostka, której celem jest udzielenie pomocy osobom

indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy.

KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. To jednostka pomagająca samo organizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. KIS zostaje powołany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizacja pozarządowa. Działalność KIS reguluje ustawa z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.

Zakład aktywności zawodowej (ZAZ) jest rozwiązaniem prawnym wprowadzonym ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. ZAZ nie jest samodzielną formą prawną – jest organizacyjnie i finansowo wydzieloną jednostką, która uzyskuje status zakładu aktywności zawodowej.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych (TUW) ubezpiecza swoich członków na zasadzie wzajemności, przy czym TUW nie jest nastawiony na zysk, a swoim członkom oferuje tanią ochronę ubezpieczeniową w zamian za składki pokrywające jedynie wypłacone świadczenia oraz koszty działalności. Działalność TUW reguluje ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej.

Na terenie gminy Frombork obecnie funkcjonują 2 podmioty ekonomii społecznej tj.

Klub Integracji Społecznej przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej we Fromborku powołany Uchwałą Nr I/8/06 Rady Miejskiej Gminy Frombork z dnia 2 lutego 2006 r. w sprawie zmian w statucie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej .

Głównym celem powołania Klubu było udzielenie pomocy podopiecznym ośrodka pomocy społecznej, osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych. KIS to jednostka pomagająca samoorganizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. W latach 2006-2007 zajęcia w klubie ze specjalistami finansowane były wyłącznie ze środków własnych gminy. Od roku 2008 w klubie zaczęto realizować projekt systemowy współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego „Program Aktywizacji-Społeczno Zawodowej Bezrobotnych w Gminie Frombork”. Realizacja projektu pozwoliła na aktywizację większej grupy osób oraz stworzenie możliwości

zapewnienia beneficjentom projektu wielokierunkowego wsparcia w postaci doradztwa specjalistycznego grupowego i indywidualnego, aktywizacji społecznej, zawodowej oraz zdrowotnej, uczestnictwa w warsztatach, terapiach oraz kursach zawodowych a także wsparcia ze strony asystenta rodziny. Dzięki działalności Klubu Integracji Społecznej przy MGOPS Frombork gmina zdecydowała wspólnie z MGOPS sięgnąć po dodatkowe środki m. in. z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach „Aktywnych form przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu”. W 2008 r. w konkursie „Klub Integracji Społecznej partnerem samorządu w pracach społecznie użytecznych” gmina i ośrodek pomocy społecznej otrzymali dotację w wysokości 30.000 zł. Celem ww. konkursu była promocja dobrych praktyk samorządu gminnego w obszarze aktywnej pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym poprzez wykorzystanie potencjału organizacyjnego Klubu Integracji opartego o zasadę dobrowolnego uczestnictwa w zajęciach, w połączeniu z aktywnym udziałem tych osób w organizacji na obszarze gminy programów prac społecznie użytecznych. Aktywny udział beneficjentów ww. konkursu odbywał się poprzez opracowanie planów prac społecznie użytecznych, dostarczaniu samorządowi gminnemu pomysłów na rodzaj prac zgodne z umiejętnościami i predyspozycjami zdrowotnymi uczestników, nadzorowaniu i samodyscyplinie członków KIS biorących udział w zorganizowanych przez gminę pracach społecznie użytecznych, promowaniu dobrych, aktywnych postaw osób, będących zagrożonymi wykluczeniem społecznym w lokalnym społeczeństwie.

Dotacja została przeznaczona na zakup podstawowych materiałów, narzędzi i sprzętu technicznego oraz przedmiotów i środków BHP niezbędnych do organizacji prac społecznie użytecznych Partnerami gminy i KIS w projekcie, w którym realizowane były prace społecznie użyteczne byli: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka Miejska, Miejski Dom Kultury, a także sołectwa: Narusa, Wielkie Wierzno, Biedkowo i Bogdany.

W 2010 w konkursie „Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych” Gmina Frombork otrzymała dotację w wysokości 100.000 zł. Celem konkursu było wspieranie współpracy pomiędzy podmiotami zatrudnienia socjalnego, czyli KIS a ośrodkami pomocy społecznej i powiatowymi urzędami pracy przy realizacji kontraktów socjalnych promujących formy zatrudnienia wspieranego. W ramach projektu uczestnicy odbyli z doradcą zawodowym cykl zajęć przygotowujących do różnych form zatrudnienia subsydiowanego m.in. z zasadami wykonywania prac społecznie użytecznych, robót publicznych, zakładania spółdzielni socjalnych oraz własnej działalności gospodarczej. Ze środków z dotacji oprócz sfinansowania zajęć teoretycznych zakupiono sprzęt i narzędzia do wykonywania prac społecznie użytecznych oraz robót publicznych.

W latach 2009-2012 gmina Frombork realizowała kolejne trzy projekty, w których kluczowym partnerem był Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Klub Integracji Społecznej w ramach aktywnych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu „Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego”. Celem konkursów było wspieranie inicjatyw samorządów gmin, które łączą proces aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, będących najczęściej osobami długotrwale bezrobotnymi, korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej z podejmowanymi przedsięwzięciami w obszarze budownictwa socjalnego, a także poprawa i zwiększenie gminnego zasobu mieszkaniowego (mieszkania komunalne, socjalne, kontraktowe i chronione). Łącznie na budownictwo socjalne gmina Frombork otrzymała dotacji 310.000 zł.

W roku 2009 gmina Frombork wraz z tymi samymi partnerami przystąpiła do konkursu w ramach budownictwa socjalnego. Na terenie gminy było 10 lokali socjalnych oraz 164 lokali komunalnych. Z dotacji zakupiono narzędzia, materiały oraz sprzęt techniczny do przeprowadzenia remontów w lokalach komunalnych i socjalnych. Prace były wykonywane w większości przez beneficjentów ośrodka pomocy społecznej, którzy podpisali kontakty socjalne oraz ukończyli cykl zajęć w KIS. Roboty przy remontach budynków komunalnych i socjalnych zapewniły miejsca pracy dla osób długotrwale bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej, mających problemy finansowe, a - co za tym idzie - i mieszkaniowe. Uczestnictwo w KIS dało im możliwość zmiany myślenia oraz postawy z biernej na czynną, gdyż w ramach projektu otrzymali materiały i sprzęt, dzięki którym mogli dokonać remontu lokali w których zamieszkiwali. Wykonując prace pod nadzorem wykwalifikowanych pracowników zdobyli doświadczenie, które zwiększyło ich szanse do podjęcia pracy na otwartym rynku pracy.

Ogółem w ramach ww. 3 projektów na budownictwo socjalne gmina Frombork dokonała remontu 68 lokali komunalnych oraz 22 lokali socjalnych, w tym 1 generalny remont po pożarze. Łącznie dokonano wymiany 189 okien wraz z parapetami wewnętrznymi i zewnętrznymi, 26 drzwi zewnętrznych, postawiono 2 piece kaflowe, zakupiono szambo do budynku socjalnego oraz wykonano wymianę dachu na budynku komunalnym, zakupiono liczniki poboru wody, wymieniono podłogi, kabiny prysznicowe, urządzenia sanitarne (wannы, sedesy, zlewy), ocieplono budynki z zewnątrz, naprawiono schody w budynku wielomieszkaniowym. Ponadto wymieniono przewody wentylacyjne oraz elektryczne, dokonano obróbki kominów co znacznie poprawiło bezpieczeństwo przeciwpożarowe. Powyższe prace poprawiły warunki mieszkaniowe oraz ich estetykę, a także spowodowały obniżenie kosztów utrzymania lokali.

Za projekt „Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego w roku 2010” gmina Frombork wraz z partnerem MGOPS Frombork KIS , PUP

otrzymała wyróżnienie dla zespołu projektowego od Ministra Pracy i Polityki Społecznej pt. „Dobra praktyka aktywnych form pomocy”.

Warsztaty Terapii Zajęciowej funkcjonują od lipca 2006 roku. Są placówką pobytu dziennego przeznaczoną dla 30 niepełnosprawnych osób w stopniu znacznym i umiarkowanym. Uczestnicy warsztatów objęci są opieką psychoterapeutyczną i rehabilitacyjną. Uczestnikami warsztatów mogą być osoby pełnoletnie posiadające prawnie potwierdzony status niepełnosprawności (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności) w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Osoby niepełnosprawne, przyjmowane do warsztatów po 1 stycznia 1998r., muszą posiadać w swoim orzeczeniu wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej. Orzeczenia wydawane są przez Zespoły ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności

Zajęcia rehabilitacyjne mają na celu właściwe stymulowanie rozwoju organizmu, rozwój sprawności psychofizycznej, kształtowanie pożądanych nawyków ruchowych, korekcję oraz kompensację odchyłeń i braków rozwojowych. Dla uczestników warsztatów prowadzone są one w formie indywidualnej i grupowej z uwzględnieniem zaleceń i orzeczeń lekarskich. Swoim zakresem obejmują takie formy działania jak ćwiczenia korekcyjne, relaksacyjne, wytrzymałościowe i kondycyjne, ogólnorozwojowe, gry zespołowe i inne. Do dyspozycji uczestników w sali rehabilitacyjnej są rowery treningowe, atlas, drabinki, stepper, materace .

Zajęcia odbywają się pod kierunkiem wykwalifikowanych instruktorów w 5 osobowych grupach, od poniedziałku do piątku w godzinach od 7 do 16. Uczestnikami warsztatów są osoby z terenu powiatu braniewskiego. Uczestnicy nie ponoszą żadnych kosztów finansowych związanych z pobytem w warsztatach. Dla zamiejscowych uczestników WTZ zapewnia darmowy dojazd i powrót do miejsca zamieszkania. Miejszem pracy Warsztatów jest kanonia p.w. św. Michała wzniesiona na początku XV wieku, gruntownie przebudowana w stylu barokowym w wieku XVIII. Z dawnych czasów zachowały się tam elementy wyposażenia w postaci czterech barokowych polichromowanych stropów i kominka. W ciągu ostatnich dwóch lat budynek został gruntownie odnowiony i przygotowany do tego zadania (m.in. wykonano nową elewację budynku, zrobiono podjazd, poszerzono wszystkie drzwi, powiększono liczbę sanitariatów i część z nich przystosowano dla niepełnosprawnych na wózkach). Około 50% uczestników warsztatów stanowią wychowankowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Braniewie. Działalność warsztatów jest działalnością o charakterze niezarobkowym. Dochód ze sprzedaży wyrobów wykonanych przez uczestników w ramach realizowanego programu terapii przeznaczana jest na pokrycie wydatków związanych z integracją społeczną uczestników np. wyjazdy do kina, wycieczki turystyczno-krajoznawcze i inne. W ramach treningu ekonomicznego każdy uczestnik otrzymuje środki finansowe, za które uczy się samodzielnie wykonywać zakupy.

Warsztaty Terapii Zajęciowej we Fromborku prowadzą zajęcia w następujących pracowniach:

- hafciarsko-dziewiarska
- gospodarstwa domowego
- logistyczna (komputerowa)
- ogrodniczo-przyrodnicza
- plastyczna
- wikliniarska

III. Diagnoza problemów gminy

3. Niedostateczna aktywność osób i rodzin oraz ich środowisk lokalnych i otoczenia instytucjonalnego w zapobieganiu marginalizacji społecznej i zawodowej.

3.1. Degradacja i marginalizacja społeczna i zawodowa z powodu bezrobocia.

- a) Bezrobocie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy ze względu na długi okres pozostawania bez pracy ,
- b) Bezrobocie osób ze względu na niskie wykształcenie i posiadane kwalifikacje,
- c) Bezrobocie osób młodych,
- d) Bezrobocie osób niepełnosprawnych

3.2. Wzrost zagrożenia marginalizacją społeczną i zawodową różnych grup społecznych:

- a) marginalizacja osób starszych,
- b) marginalizacja osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie,
- c) marginalizacja osób z powodu uzależnienia , współuzależnienia i przemocy,
- d) marginalizacja innych grup społecznych (np. osób opuszczających zakład karny, bezdomnych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz resocjalizacyjne)

3.3. Rosnące dysfunkcje w rodzinie:

- a) zagrożenie wykluczeniem społecznym dzieci i młodzieży:

- wzrost zagrożenia patologiami dzieci i młodzieży,

- dysfunkcja motywacji młodzieży,

- wzrastająca liczba dzieci i młodzieży sprawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze,

b) dziedziczenia , powielanie i utrwalanie negatywnych wzorców w rodzinie z powodu ubóstwa, bezrobocia, niskiej świadomości , bezradności , roszczeniowości.

- rosnąca agresja i przemoc w rodzinie i życiu społecznym,

- uzależnienia,

- samotne rodzicielstwo,

- eurosieroctwo,

- ubóstwo rodzin

d) rodziny niewydolne wychowawczo i ekonomicznie.

3.4. Mała aktywność społeczności lokalnych

a) nierozwinięty sektor pozarządowy

- zbyt mała liczba liderów społecznych,

- brak świadomości oraz niskie zaufanie do organizacji społecznych

- niskie zaangażowanie społeczne mieszkańców

b) negatywne nastawienie lub brak akceptacji społeczności lokalnych dla działalności społecznych,

c) niska wrażliwość społeczna, bierność lub obawa społeczności przed reagowaniem na zachowania niezgodne z normami społecznymi:

- dewaluacja norm społecznych i moralnych,

- agresja jako przejaw braku umiejętności do dialogu i komunikacji w celu rozwiązywania problemów w społeczności.

IV. Kierunki rozwoju gminy

4.1. Wizja przyszłości i cel nadrzędny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

4.1.1. Wizja

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć za 10 lat mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

W Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Frombork jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców i turystów, umożliwiającym:

- wysoki poziom życia poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy (usługowo – turystyczno – ekologiczny) ,
- profesjonalną pomoc społeczną,
- nowoczesną edukację,
- pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym
- zminimalizowanie skutków uzależnień od alkoholu i innych środków odurzających
- dobrą opiekę medyczną i socjalną,
- integrację społeczności lokalnej
- trwały i przestronny rozwój gminy Frombork , służący stworzeniu przyjaznego środowiska dla obecnych mieszkańców a także następnych pokoleń
- podniesienie poziomu życia mieszkańców poprzez utworzenie sprawnego systemu umożliwiającego ich aktywność zawodową i społeczną.

4.1.2. Cel główny Strategii rozwiązywania problemów społecznych

Celem strategicznym jest „Poprawa jakości życia mieszkańców gminy Frombork”

Z powyższych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cel główny strategii. Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Frombork , życie wolne od zagrożeń, zintegrowana społeczność.

Cel ten jest syntetyczną i skróconą wersją myśli, które zawarte są w wizji Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy. Jest to hasłowe wyrażenie wizji rozwoju społecznego mieszkańców całej Gminy Frombork

V . Priorytety , cele strategiczne i działania

Prace nad Strategią rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork rozpoczęto od zidentyfikowania głównych problemów społecznych, które przedstawiono w dziale III. Diagnoza problemów gminy.

W oparciu o wskazane problemy określono 4 główne priorytety Strategii oraz cele strategiczne, które uznano za kluczowe dla sfery polityki społecznej.

Priorytet I:

Prawidłowo funkcjonująca rodzina

Cel strategiczny: Rodzina w większym stopniu wykorzystuje swój potencjał oraz żyje w warunkach sprzyjających wypełnianiu funkcji i ról społecznych:

1.1. Dzieci i młodzież coraz lepiej i bardziej aktywnie funkcjonują w społeczeństwie,

Działania:

1.1.1. Tworzenie partnerstw i zespołów interdyscyplinarnych oraz podejmowanie współpracy na rzecz dzieci i młodzieży przez jednostki samorządu terytorialnego, podmioty z obszaru pomocy i integracji społecznej, edukacji oraz sektora prywatnego.

1.1.2. Rozwój podmiotów umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu oraz form aktywności w ramach dostępnej bazy (Orlik, MGOK, Biblioteka, szkoła, świetlice) oraz organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży zwłaszcza na terenach wiejskich.

1.1.3. Promowanie aktywności młodego pokolenia np. w ramach wolontariatu, działań organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i innych.

1.1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.

1.1.5. Rozwój systemu pomocy materialnej dla uczących się dzieci i studiującej młodzieży

1.2. Rodzina coraz lepiej funkcjonuje dzięki dobrym warunkom społeczno-instytucjonalnym,

Działania:

1.2.1. Podejmowanie działań na rzecz wspierania rodzin z dziećmi oraz zapobieganie dysfunkcjom w rodzinie.

1.2.2. Wzmacnianie profesjonalnego i kompleksowego poradnictwa rodzinnego oraz dostępności do specjalistów pracujących z rodziną

1.2.3. Wprowadzanie nowych form i metod pracy z rodziną.

1.2.4. Wsparcie kadr pomocy i integracji społecznej w ramach różnych form kształcenia

(np. szkolenia, warsztaty, kursy) z zakresu pracy z rodziną.

1.2.5. Rozwój i promowanie form opieki zastępczej i rodzinnej.

1.2.6. Wspieranie społecznej i zawodowej aktywności w zaspokajaniu potrzeb życiowych rodzin.

1.3. Rodzina silniejsza i odpowiedzialna za los, tworząca lepsze warunki prawidłowego rozwoju i opieki wszystkim swoim członkom .

Działania:

1.3.1. Inicjowanie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie w zakresie odpowiedzialności za los rodziny i dzieci.

1.3.2. Promowanie rodziny jako wartości w ramach wspierania i organizowania różnych inicjatyw (np. Dni Rodziny, konkursy, warsztaty).

1.3.3. Opracowanie oraz realizacja programów i projektów przez podmioty działające na rzecz rodziny.

Priorytet II:

Wzmacnianie integracji społecznej

Cel strategiczny: Osoby z grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym biorą aktywniejszy udział w rozwiązywaniu swoich problemów i uczestniczą w życiu społeczności lokalnej:

2.1. Coraz większa aktywacja i integracja osób starszych oraz lepsze wykorzystanie ich potencjału w środowisku lokalnym,

Działania:

2.1.1. Udzielanie wsparcia rodzinie w opiece nad osobą starszą poprzez zwiększanie dostępności i rozwój środowiskowych usług opiekuńczych oraz usług rehabilitacyjnych.

2.1.2. Opracowywanie i realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji osób starszych.

2.1.3. Zlecanie organizacjom pozarządowym zadań publicznych i usług z zakresu pomocy społecznej w obszarze wsparcia osób starszych.

2.1.4. Rozwój lokalnych form aktywizacji społecznej i wsparcia na rzecz osób starszych (w tym np. Klubów Seniora, Uniwersytetów III Wieku i innych).

2.1.5. Promocja i wspieranie idei wolontariatu na rzecz i wśród osób starszych.

2.1.6. Inicjowanie i organizacja spotkań, imprez, przedsięwzięć integracyjnych dla osób starszych, w tym z udziałem lokalnych społeczności.

2.1.7. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwiązywania problemów osób starszych.

2.1.8. Rozwój różnego typu placówek w regionie oraz w środowiskach lokalnych adekwatnych do potrzeb osób starszych

2.2. Osoby niepełnosprawne aktywniej uczestniczą w życiu rodzinnym społecznym i zawodowym oraz lepiej są zintegrowane ze środowiskiem otwartym na ich potrzeby i potencjał.

Działania:

2.2.1. Rozwój usług na rzecz zapobiegania powstawaniu niepełnosprawności i ograniczania jej skutków.

2.2.2. Rozwój infrastruktury służącej rehabilitacji osób niepełnosprawnych i zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych.

2.2.3. Inicjowanie podejmowania działań aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne, w tym na otwartym rynku pracy.

2.2.4. Zintensyfikowanie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych.

2.2.5. Likwidacja barier we wszystkich dziedzinach życia, umożliwiającą osobom niepełnosprawnym pełnienie ról społecznych i zawodowych.

2.2.6. Zintegrowanie działań partnerów społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych

Priorytet III:

Wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych.

Cel strategiczny: Osoby bezrobotne są bardziej gotowe do zmian, aktywne w rozwiązywaniu swoich problemów, bardziej samodzielne życiowo i ekonomicznie oraz częściej wchodzi na rynek pracy dzięki instrumentom aktywnej integracji, w tym ekonomii społecznej:

3.1. Młode osoby bezrobotne posiadają kwalifikacje coraz bardziej adekwatne do potrzeb rynku pracy, są bardziej elastyczne i aktywne zawodowo,

Działania:

3.1.1. Opracowywanie oraz realizacja programów oraz projektów aktywizujących i wyrównujących szanse edukacyjne i zawodowe młodzieży ze środowisk zagrożonych bezrobociem (np. PAL) przy aktywnym jej uczestnictwie.

3.1.2. Wspieranie rozwoju różnorodnych form aktywizacji zawodowej oraz zdobywania doświadczenia zawodowego w celu pokonywania barier wejścia na rynek pracy, zwłaszcza dla absolwentów.

3.1.3. Organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych w celu podniesienia i zdobycia innych kwalifikacji zawodowych zwiększających szansę na podjęcie zatrudnienia.

3.1.4. Tworzenie specjalistycznego poradnictwa zawodowego dla młodzieży biernej na rynku pracy, realizowanego m.in. przez doradców zawodowych, Klub Integracji Społecznej.

3.1.5. Współpraca i współdziałanie pomiędzy jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej, instytucjami rynku pracy, szkołami, pracodawcami, organizacjami pozarządowymi.

3.1.6. Aktywizacja społeczna młodzieży poprzez wolontariat.

3.1.7. Organizowanie lokalnych i powiatowych debat związanych z problematyką młodzieży.

3.2. Osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy ze względu na wykształcenie i kwalifikacje, w tym osoby 50+, zdobywają umiejętności dzięki którym są bardziej aktywne zawodowo i coraz częściej znajdują zatrudnienie zwłaszcza na miejscowym rynku pracy,

Działania:

3.2.1. Opracowywanie oraz realizacja lokalnych programów oraz projektów na rzecz osób bezrobotnych o niskich kwalifikacjach zawodowych, osób 50+, zagrożonych bezrobociem (np. PAL), przy aktywnym uczestnictwie tych grup.

3.2.2. Wspieranie rozwoju różnorodnych form aktywizacji zawodowej oraz zdobywania doświadczenia zawodowego w celu pokonywania barier związanych z powrotem na rynek pracy, zwłaszcza dla osób 50+.

3.2.3. Rozwijanie działań mających na celu dostosowanie kształcenia i doksztalcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

3.2.4. Promocja i wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej jako alternatywnej formy zatrudnienia.

3.2.5. Rozwijanie form kształcenia ustawicznego osób dorosłych.

3.2.6. Organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych w celu podniesienia lub zdobycia innych kwalifikacji zawodowych zwiększających szansę na podjęcie różnych form zatrudnienia.

3.3. Bezrobotne osoby niepełnosprawne są lepiej wykształcone, bardziej aktywne zawodowo i społecznie oraz korzystają z coraz większych możliwości podjęcia pracy,

Działania:

3.3.1. Opracowywanie oraz realizacja lokalnych programów oraz projektów aktywizujących i wspierających osoby niepełnosprawne w poszukiwaniu i utrzymaniu miejsc pracy przy aktywnym uczestnictwie tych grup.

3.3.2 Poprawa dostępności do edukacji, w tym inicjowanie działań na rzecz dostosowania

kształcenia i doksztalcania bezrobotnych osób niepełnosprawnych do potrzeb lokalnego rynku pracy.

3.3.3. Wspieranie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych (w tym promowanie elastycznych form zatrudnienia np. telepraca i samozatrudnienia) na otwartym rynku pracy.

3.3.4. Podnoszenie poziomu wiedzy oraz umiejętności kadr jednostek pomocy i integracji społecznej, pracowników samorządowych, instytucji rynku pracy oraz organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

3.3.5. Doskonalenie współpracy oraz koordynacja działań instytucji zajmujących się bezrobotnymi osobami niepełnosprawnymi.

3.3.6. Promocja i prezentacja twórczości artystycznej, kulturalnej i zawodowej osób niepełnosprawnych

3.4. Osoby długotrwale bezrobotne zagrożone wykluczeniem społecznym m.in. osoby bezdomne, uzależnione po opuszczeniu ośrodków terapii, opuszczające zakłady karne, nabywają kwalifikacje zawodowe i umiejętności społeczne skutkujące coraz większym usamodzielnieniem społecznym i zawodowym.

Działania:

3.4.1. Opracowywanie oraz realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób długotrwale bezrobotnych.

3.4.2. Współpraca instytucji pomocy i integracji społecznej, instytucji rynku pracy oraz partnerów społecznych na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób długotrwale bezrobotnych.

3.4.3. Rozwijanie wsparcia psychologicznego i kształtowanie umiejętności życiowych u osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, mające na celu zwiększenie ich motywacji do powrotu na rynek pracy.

3.4.4. Rozwój specjalistycznego doradztwa z zakresu zakładania i prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej jako alternatywnej formy zatrudnienia.

3.4.5. Organizacja szkoleń, warsztatów, konferencji, debat i spotkań promujących zatrudnienie w sektorze ekonomii społecznej.

3.4.6. Promocja wolontariatu na rzecz integracji osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Priorytet IV: Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Cel strategiczny: Społeczności lokalne aktywniej uczestniczą w zaspokajaniu swoich potrzeb i kreowaniu życia społecznego:

4.1. Sektor pozarządowy skuteczniej zaspokaja potrzeby lokalnych społeczności dzięki rozwojowi branżowemu,

Działania:

4.1.1. Szersze włączanie organizacji pozarządowych w realizację zadań z zakresu polityki społecznej zleczanych przez samorządy lokalne.

4.1.2. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych przez samorządy lokalne w branżach wynikających z potrzeb lokalnych (np. dotacje, szkolenia).

4.1.3. Kształcenie oraz wzrost umiejętności organizacji pozarządowych w zakresie skutecznego aplikowania o środki finansowe i wykorzystania ich dla rozwoju lokalnego i regionalnego.

4.1.4. Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu oraz funkcjonowaniu koalicji i partnerstw organizacji pozarządowych i instytucji publicznych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

4.2. Profesjonalne organizacje pozarządowe przy współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego aktywnie działają na rzecz społeczności lokalnych,

Działania:

4.2.1. Profesjonalizacja organizacji pozarządowych i samorządów lokalnych poprzez realizację szkoleń i kursów dla liderów oraz osób aktywnych społecznie z zakresu tworzenia i prowadzenia organizacji pozarządowych.

4.2.2. Współpraca i wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego i sektora prywatnego w zakresie działań podejmowanych na rzecz społeczności lokalnych.

4.2.3. Wzmacnianie organizacji pozarządowych poprzez wsparcie ich federalizacji, sieciowania i zrzeszania się oraz wymianę doświadczeń.

4.2.4. Promowanie dobrych praktyk i modelowych działań organizacji pozarządowych na rzecz społeczności lokalnych.

4.3. Mieszkańcy gminy coraz aktywniej uczestniczą w działaniach obywatelskich oraz w większym stopniu wykazują postawy prospołeczne.

Działania:

4.3.1. Podejmowanie wspólnych działań i inicjatyw przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe, mających na celu wzmacnianie lokalnego potencjału społecznego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

4.3.2. Aktywne włączanie przez władze społeczności lokalnych i ich organizacji w życie

publiczne np. poprzez debaty obywatelskie, szerokie konsultacje społeczne na każdym poziomie planowania polityki lokalnej.

4.3.3. Tworzenie przez władze lokalne warunków dla aktywności oddolnej mieszkańców np. poprzez inicjatywy lokalne, fundusze sołeckie, fundusze lokalne itp

Wskazane powyżej priorytety i cele strategiczne są współzależne oraz służą realizacji wizji i osiągnięcia celu głównego Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork na lata 2015-2024. poprzez realizację zaproponowanych działań. Ze względu na odległy horyzont czasowy konieczne było zachowanie pewnego stopnia ogólności przy wskazywaniu konkretnych działań. W miarę potrzeb zostaną one uszczegółowione .

VI. Realizacja strategii

Proces realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork na lata 2015-2024 obejmuje między innymi: zaangażowane podmioty, zasady realizacji, harmonogram działań oraz źródła finansowania. Zgodnie z przyjętym zakresem działań, realizacja Strategii leży w kompetencji wielu instytucji i podmiotów publicznych oraz niepublicznych. Za koordynację i realizację Strategii odpowiada Gmina we Fromborku , Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz partnerzy . Należy jednak zaznaczyć, że dla poszczególnych rodzajów podmiotów zapisy Strategii są w różnym stopniu wiążące, jednakże skuteczne i efektywne działanie oraz współdziałanie ww. podmiotów jest warunkiem osiągnięcia sukcesu w realizacji celu głównego Strategii. Szczegółowy wykaz podmiotów zaangażowanych w realizację poszczególnych działań znajduje się w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu. Proces realizacji Strategii będzie przebiegał z poszanowaniem porządku prawnego, zgodnie z aktualnymi dokumentami strategicznymi i programowymi oraz w oparciu o zasady warunkujące pełne wykorzystanie potencjału podmiotów zaangażowanych, to jest m.in. zasadę partnerstwa, subsydiarności, koncentracji. Zapisy Strategii będą realizowane poprzez m.in. przygotowywane wieloletnie programy gminne (m.in. w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi) uchwalane przez Radę Miejską we Fromborku .

VII . Harmonogram realizacji Strategii

Z uwagi na specyfikę działań zawartych w dokumencie, ich realizacja odbywać się będzie w sposób ciągły i systematyczny w ramach czasowych obowiązywania Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork na lata 2015-2024 . Harmonogram realizacji Strategii zawiera szczegółowy wykaz wszystkich działań, poprzez które odbywać się będzie

realizacja celów strategicznych i operacyjnych oraz uwzględnia zarówno horyzont czasowy, jak i wskazuje jednostki realizujące dane działania.

VIII. Źródła finansowania

Zidentyfikowane w Strategii cele i działania z zakresu polityki społecznej realizowane na poziomie gminy wymagają odpowiednich źródeł finansowania. Przewidywane źródła finansowania to:

- ☐ •środki z budżetu gminy
- ☐ •środki budżetu MGOPS;
- ☐ •środki własne partnerów biorących udział w realizacji celów Strategii (np. organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych);
- ☐ •środki z funduszy zewnętrznych
- ☐ •środki z budżetu państwa;
- ☐ •środki z funduszy krajowych (np. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) oraz środki pozyskiwane z celowych programów realizowanych na szczeblu krajowym, np. z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu”, Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i innych;
- ☐ •środki zewnętrzne międzynarodowych funduszy pomocowych (np. Fundusz Szwajcarski, Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży);
- środki z budżetu Unii Europejskiej (z Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Rolnego) w ramach realizacji Programów Operacyjnych (m.in. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich). Członkostwo Polski w Unii Europejskiej stworzyło możliwość korzystania z unijnych instrumentów polityki finansowej, którymi są fundusze strukturalne. Jednym z nich jest Europejski Fundusz Społeczny (EFS), który stanowi najistotniejszy instrument finansowy polityki społecznej UE. EFS został utworzony, aby redukować różnice w zamożności i jakości życia we wszystkich państwach członkowskich i regionach UE. Promuje on spójność gospodarczą i społeczną poprzez podział środków finansowych pomiędzy państwa członkowskie i regiony, w szczególności te, gdzie rozwój gospodarczy jest mniej zaawansowany. Jest on kluczowym elementem strategii Europa 2020 na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, która ma poprawić jakość życia obywateli UE, zapewniając im lepsze kwalifikacje i większe szanse na rynku pracy.

.IX. Monitorowanie i ewaluacja strategii

Monitoring i ewaluacja są niezbędnymi elementami planowania strategicznego, ponieważ prowadzą do uzyskania oceny sytuacji społecznej regionu. W związku z tym zapisy zawarte w Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork na lata 2015-2024 będą przedmiotem cyklicznego procesu monitorowania, czyli gromadzenia i analizowania wiarygodnych, ilościowych i jakościowych informacji na temat podjętych działań i oceny poziomu realizacji wyznaczonych celów. Proces ten będzie odbywał się w sposób systematyczny równoległe z wdrażaniem Strategii.

X. Skład zespołu roboczego przygotowującego Strategię rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork na lata 2015-2024

1. Janina Jachimowicz- Kierownik MGOPS we Fromborku,
2. Danuta Morgut- Specjalista pracy socjalnej w MGOPS we Fromborku,
3. Wioletta Kubiak –Starszy pracownik socjalny w MGOPS we Fromborku,
4. Monika Józefowicz – Pracownik socjalny w MGOPS we Fromborku,
5. Krystyna Mroczkowska – Koordynator Klubu Integracji Społecznej we Fromborku,

Harmonogram realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork na lata 2015-2024

Harmonogram realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Frombork na lata 2015 -2024

Działania	Od kiedy	Do kiedy	Realizatorzy
PRIORYTET I Prawidłowo funkcjonująca rodzina			
Cel strategiczny: Rodzina w większym stopniu wykorzystuje swój potencjał oraz żyje w warunkach sprzyjających wypełnianiu funkcji i ról społecznych			
<u>1. 1. Dzieci i młodzież coraz lepiej i bardziej aktywnie funkcjonują w społeczeństwie</u>			
1.1.1. Tworzenie partnerstw zespołów interdyscyplinarnych oraz podejmowanie współpracy na rzecz dzieci i młodzieży przez jednostki samorządu terytorialnego, podmioty z obszaru pomocy i integracji społecznej, edukacji oraz sektora prywatnego.	2015	2024	- gmina - ops - zespół szkół -organizacje pozarządowe - dom kultury
1.1.2. Rozwój podmiotów umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu oraz form aktywności w ramach dostępnej bazy (Orlik, MGOK, Biblioteka, szkoła, świetlice) oraz organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży zwłaszcza na terenach wiejskich	2015	2024	- gmina - dom kultury - biblioteka -zespół szkół -świetlice wiejskie
1.1.3. Promowanie aktywności młodego pokolenia np. w ramach wolontariatu, działań organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i innych	2015	2024	- gmina - ops - zespół szkół - organizacje pozarządowe
1.1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.	2015	2024	- gmina - ops - policja - zespół szkół
1.1.5. Rozwój systemu pomocy materialnej dla uczących się dzieci i studiującej młodzieży	2015	2024	- gmina - ops - zespół szkół - organizacje pozarządowe
<u>1.2. Rodzina coraz lepiej funkcjonuje dzięki dobrym warunkom społeczno-instytucjonalnym.</u>			
1.2.1. Podejmowanie działań na rzecz wspierania rodzin z dziećmi oraz zapobieganie dysfunkcjom w rodzinie	2015	2024	- gmina - ops - zespół szkół - organizacje pozarządowe
1.2.2.Wzmacnianie profesjonalnego i kompleksowego poradnictwa rodzinnego oraz dostępności do specjalistów pracujących z rodziną	2015	2024	- gmina - ops - służba zdrowia

1.2.3. Wprowadzanie nowych form i metod pracy z rodziną.	2015	2024	- gmina - ops - zespół szkół
1.2.4. Wsparcie kadr pomocy i integracji społecznej w ramach różnych form kształcenia (np. szkolenia, warsztaty, kursy) z zakresu pracy z rodziną.	2015	2024	- gmina - ops
1.2.5. Rozwój i promowanie form opieki zastępczej i rodzinnej.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
1.2.6. Wspieranie społecznej i zawodowej aktywności w zaspokajaniu potrzeb życiowych rodzin	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
<u>1.3. Rodzina silniejsza i odpowiedzialna za los, tworząca lepsze warunki prawidłowego rozwoju i opieki wszystkim swoim członkom.</u>			
1.3.1. Inicjowanie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie w zakresie odpowiedzialności za los rodziny i dzieci.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
1.3.2. Promowanie rodziny jako wartości w ramach wspierania i organizowania różnych inicjatyw (np. Dni Rodziny, konkursy, warsztaty).	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - zespół szkół - dom kultury - biblioteka
1.3.3. Opracowanie oraz realizacja programów i projektów przez podmioty działające na rzecz rodziny	2015	2024	- gmina - ops
PRIORYTET II Wzmacnianie integracji społecznej			
Cel strategiczny: Osoby z grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym biorą aktywniejszy udział w rozwiązywaniu swoich problemów i uczestniczą w życiu społeczności lokalnej:			
<u>2.1 Coraz większa aktywacja i integracja osób starszych oraz lepsze wykorzystanie ich potencjału w środowisku lokalnym.</u>			
2.1.1. Udzielanie wsparcia rodzinie w opiece nad osobą starszą poprzez zwiększanie dostępności i rozwój środowiskowych usług opiekuńczych oraz usług rehabilitacyjnych	2015	2024	- gmina - ops - służba zdrowia - organizacje pozarządowe
2.1.2. Opracowywanie i realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji osób starszych.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
2.1.3. Zlecanie organizacjom pozarządowym zadań publicznych i usług z zakresu pomocy społecznej w obszarze wsparcia osób starszych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
2.1.4. Rozwój lokalnych form aktywizacji społecznej i wsparcia na rzecz osób starszych (w tym np. klubów seniora, Uniwersytetów III Wieku i innych). 2015	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - dom kultury
2.1.5. Promocja i wspieranie idei wolontariatu na rzecz i wśród osób starszych.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe

			- dom kultury - zespół szkół
2.1.6. Inicjowanie i organizacja spotkań, imprez, przedsięwzięć integracyjnych dla osób starszych, w tym z udziałem lokalnych społeczności	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - dom kultury
2.1.7. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwiązywania problemów osób starszych.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
2.1.8. Rozwój różnego typu placówek w regionie oraz w środowiskach lokalnych adekwatnych do potrzeb osób starszych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
2.2. Osoby niepełnosprawne aktywniej uczestniczą w życiu rodzinnym społecznym i zawodowym oraz lepiej są zintegrowane ze środowiskiem otwartym na ich potrzeby i potencjał.			
2.2.1. Rozwój usług na rzecz zapobiegania powstawaniu niepełnosprawności i ograniczania jej skutków	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - służba zdrowia
2.2.2. Rozwój infrastruktury służącej rehabilitacji osób niepełnosprawnych i zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - służba zdrowia
2.2.3. Inicjowanie podejmowania działań aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne, w tym na otwartym rynku pracy.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
2.2.4. Zintensyfikowanie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - zespół szkół
2.2.5. Likwidacja barier we wszystkich dziedzinach życia, umożliwiającą osobom niepełnosprawnym pełnienie ról społecznych i zawodowych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
2.2.6. Zintegrowanie działań partnerów społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
PRIORYTET III Wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych			
Cel strategiczny: Osoby bezrobotne są bardziej gotowe do zmian, aktywne w rozwiązywaniu swoich problemów, bardziej samodzielne życiowo i ekonomicznie oraz częściej wchodzi na rynek pracy dzięki instrumentom aktywnej integracji, w tym ekonomii społecznej			
<u>3.1. Młode osoby bezrobotne posiadają kwalifikacje coraz bardziej adekwatne do potrzeb rynku pracy, są bardziej elastyczne i aktywne zawodowo</u>			
3.1.1. Opracowywanie oraz realizacja programów oraz projektów aktywizujących i wyrównujących szanse edukacyjne i zawodowe młodzieży ze środowisk zagrożonych bezrobociem (np. PAL) przy aktywnym jej	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - zespół szkół

uczestnictwie.			
3.1.2. Wsparcie rozwoju różnorodnych form aktywizacji zawodowej oraz zdobywania doświadczenia zawodowego w celu pokonywania barier wejścia na rynek pracy, zwłaszcza dla absolwentów	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
3.1.3. Organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych w celu podniesienia i zdobycia innych kwalifikacji zawodowych zwiększających szansę na podjęcie zatrudnienia.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
3.1.4. Tworzenie specjalistycznego poradnictwa zawodowego dla młodzieży biernej na rynku pracy, realizowanego m.in. przez doradców zawodowych, Klub Integracji Społecznej.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
3.1.5. Współpraca i współdziałanie pomiędzy jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej, instytucjami rynku pracy, szkołami, pracodawcami, organizacjami pozarządowymi	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - zespół szkół - pup
3.1.6. Aktywizacja społeczna młodzieży poprzez wolontariat	2015		- gmina - ops - organizacje pozarządowe - zespół szkół
3.1.7. Organizowanie lokalnych i powiatowych debat związanych z problematyką młodzieży.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
<u>3.2. Osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy ze względu na wykształcenie i kwalifikacje, w tym osoby 50+, zdobywają umiejętności dzięki którym są bardziej aktywne zawodowo i coraz częściej znajdują zatrudnienie zwłaszcza na miejscowym rynku pracy,</u>			
3.2.1. Opracowywanie oraz realizacja lokalnych programów oraz projektów na rzecz osób bezrobotnych o niskich kwalifikacjach zawodowych, osób 50+, zagrożonych bezrobociem (np. PAL), przy aktywnym uczestnictwie tych grup	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
3.2.2. Wsparcie rozwoju różnorodnych form aktywizacji zawodowej oraz zdobywania doświadczenia zawodowego w celu pokonywania barier związanych z powrotem na rynek pracy, zwłaszcza dla osób 50+.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
3.2.3. Rozwijanie działań mających na celu dostosowanie kształcenia i dokształcania do potrzeb lokalnego rynku pracy.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - zespół szkół -pup
3.2.4. Promocja i wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej jako alternatywnej formy zatrudnienia	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup

3.2.5 Rozwijanie form kształcenia ustawicznego osób dorosłych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - zespół szkół - pup
3.2.6. Organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych w celu podniesienia lub zdobycia innych kwalifikacji zawodowych zwiększających szansę na podjęcie różnych form zatrudnienia.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
<u>3.3. Bezrobotne osoby niepełnosprawne są lepiej wykształcone, bardziej aktywne zawodowo i społecznie oraz korzystają z coraz większych możliwości podjęcia pracy.</u>			
3.3.1. Opracowywanie oraz realizacja lokalnych programów oraz projektów aktywizujących i wspierających osoby niepełnosprawne w poszukiwaniu i utrzymaniu miejsc pracy przy aktywnym uczestnictwie tych grup.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe -pup
3.3.2. Poprawa dostępności do edukacji, w tym inicjowanie działań na rzecz dostosowania kształcenia i doksztalcenia bezrobotnych osób niepełnosprawnych do potrzeb lokalnego rynku pracy.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
3.3.3. Wspieranie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych (w tym promowanie elastycznych form zatrudnienia np. telepraca i samozatrudnienia) na otwartym rynku pracy.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
3.3.4. Podnoszenie poziomu wiedzy oraz umiejętności kadr jednostek pomocy i integracji społecznej, pracowników samorządowych, instytucji rynku pracy oraz organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
3.3.5. Doskonalenie współpracy oraz koordynacja działań instytucji zajmujących się bezrobotnymi osobami niepełnosprawnymi.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
3.3.6. Promocja i prezentacja twórczości artystycznej, kulturalnej i zawodowej osób niepełnosprawnych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - dom kultury
<u>3.4 . Osoby długotrwale bezrobotne zagrożone wykluczeniem społecznym m.in. osoby bezdomne, uzależnione po opuszczeniu ośrodków terapii, opuszczające zakłady karne, nabywają kwalifikacje zawodowe i umiejętności społeczne skutkujące coraz większym usamodzielnieniem społecznym i zawodowym.</u>			
3.4.1. Opracowywanie oraz realizacja programów i	2015	2024	- gmina

projektów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób długotrwale bezrobotnych			- ops - organizacje pozarządowe - pup
3.4.2. Współpraca instytucji pomocy i integracji społecznej, instytucji rynku pracy oraz partnerów społecznych na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób długotrwale bezrobotnych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
3.4.3. Rozwijanie wsparcia psychologicznego i kształtowanie umiejętności życiowych u osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, mające na celu zwiększenie ich motywacji do powrotu na rynek pracy	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe -pup
3.4.4. Rozwój specjalistycznego doradztwa z zakresu zakładania i prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej jako alternatywnej formy zatrudnienia.	2015	2024	
3.4.5. Organizacja szkoleń, warsztatów, konferencji, debat i spotkań promujących zatrudnienie w sektorze ekonomii społecznej.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe -pup
3.4.6. Promocja wolontariatu na rzecz integracji osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - zespół szkół

PRIORYTET IV Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Cel strategiczny: Społeczności lokalne aktywniej uczestniczą w zaspokajaniu swoich potrzeb i kreowaniu życia społecznego

4.1. Sektor pozarządowy skuteczniej zaspokaja potrzeby lokalnych społeczności dzięki rozwojowi branżowemu

4.1.1. Szersze włączanie organizacji pozarządowych w realizację zadań z zakresu polityki społecznej zleczanych przez samorządy lokalne	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
4.1.2. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych przez samorządy lokalne w branżach wynikających z potrzeb lokalnych (np. dotacje, szkolenia).	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
4.1.3. Kształcenie oraz wzrost umiejętności organizacji pozarządowych w zakresie skutecznego aplikowania o środki finansowe i wykorzystania ich dla rozwoju lokalnego i regionalnego.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
4.1.4. Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu oraz funkcjonowaniu koalicji i partnerstw organizacji pozarządowych i instytucji publicznych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe

4.2. Profesjonalne organizacje pozarządowe przy współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego aktywnie działają na rzecz społeczności lokalnych

4.2.1 Profesjonalizacja organizacji pozarządowych i samorządów lokalnych poprzez realizację szkoleń i kursów dla liderów oraz osób aktywnych społecznie z zakresu tworzenia i prowadzenia organizacji pozarządowych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
4.2.2. Współpraca i wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego i sektora prywatnego w zakresie działań podejmowanych na rzecz społeczności lokalnych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
4.2.3. Wzmacnianie organizacji pozarządowych poprzez wsparcie ich federalizacji, sieciowania i zrzeszania się oraz wymianę doświadczeń	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe
4.2.4. Promowanie dobrych praktyk i modelowych działań organizacji pozarządowych na rzecz społeczności lokalnych	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - dom kultury
4.3. <u>Mieszkańcy gminy coraz aktywniej uczestniczą w działaniach obywatelskich oraz w większym stopniu wykazują postawy prospołeczne.</u>			
4.3.1. Podejmowanie wspólnych działań i inicjatyw przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe, mających na celu wzmacnianie lokalnego potencjału społecznego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - pup
4.3.2. Aktywne włączanie przez władze społeczności lokalnych i ich organizacji w życie publiczne np. poprzez debaty obywatelskie, szerokie konsultacje społeczne na każdym poziomie planowania polityki lokalnej.	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - dom kultury
4.3.3. Tworzenie przez władze lokalne warunków dla aktywności oddolnej mieszkańców np. poprzez inicjatywy lokalne, fundusze sołeckie, fundusze lokalne itp	2015	2024	- gmina - ops - organizacje pozarządowe - dom kultury

